



Den 30. juni 2016
MFVM 108

NOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

Kommissionens forslag til gennemførelsesretsakt om godkendelse af anvendelsen af blysulfochromatgul og blychromatmolybdatulfatrød til seks nærmere beskrevne industrielle anvendelser i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1907/2006 (REACH) (komitesag)

Resumé

Kommissionen har fremsat forslag til gennemførelsesretsakt om godkendelse af anvendelsen af to blychromatforbindelser (blysulfochromatgul og blychromatmolybdatulfatrød) til seks nærmere beskrevne industrielle anvendelser i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1907/2006 (REACH, komitésag). Forslaget giver den hollandske virksomhed DCC Maastricht BV tilladelse til, efter optag på godkendelseslisten, bilag XIV i REACH, fortsat at markedsføre stofferne i en periode på syv år fra solnedgangsdatoen, som er fastsat i REACH-forordningens bilag XIV, dvs. indtil den 21. maj 2022.

Forslaget er sat til mulig afstemning på REACH-komiteens møde den 6.-7. juli 2016.

Forslaget vurderes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser.

Forslaget skønnes formelt at have en negativ virkning for beskyttelsesniveauet i Danmark, idet en vedtagelse af forslaget vil medføre, at markedsføring af visse blyholdige produkter, som i dag er forbudt i Danmark, fremover vil være tilladt. På baggrund af udtalelserne fra Det Europæiske Kemikalieagenturs udvalg for risikovurdering og socioøkonomisk analyse, og under iagttagelse af at de risikohåndteringsforanstaltninger, som kræves i godkendelsen, vurderes det imidlertid, at forslaget de facto indvirkning på beskyttelsesniveauet vil være begrænset.

Regeringen ønsker generelt at begrænse anvendelse af særligt problematiske stoffer i de tilfælde, hvor der ikke kan demonstreres sikker brug, eller hvor der findes egnede alternativer.

I den konkrete sag har Det Europæiske Kemikalieagenturs udvalg haft vanskeligt ved at vurdere tilgængeligheden af passende alternative stoffer eller teknologier. Udvalget for risikovurdering, RAC, har udtalt, at ansøgeren har dokumenteret, at de risikohåndteringsforanstaltninger og anvendelsesforhold, som er beskrevet i ansøgningen, er passende og effektive i forhold til at begrænse risikoen for arbejdstagerne, samt at der er en meget lille risiko for, at befolkningen udsættes for stofferne via spredning i miljøet. Udvalget for socioøkonomisk vurdering, SEAC, vurderer, at der ikke er nogen umiddelbare tilgængelige alternativer for ansøgeren. Imidlertid har den relevante danske brancheorganisation Danmarks Farve- og Limindustri i forbindelse med den konkrete sag påpeget, at der efter deres opfattelse findes egnede, brugbare og sikre blyfrie alternativer til brug i industrielle malinge til de nævnte formål, samt at denne opfattelse deles af den europæiske malingsbrancheorganisation. Flere globale virksomheder har allerede i dag fjernet bly fra alle malingsformuleringer på verdensplan ved brug af alternative stoffer.

Regeringen agter på denne baggrund ikke at støtte forslaget, da det lægges til grund, at der allerede i dag findes egnede alternativer.

Baggrund

Kommissionen har den 14. juni 2016 sat et forslag til gennemførelsesretsakt til mulig afstemning på REACH-komiteens møde den 6.-7. juli 2016. Kommissionen vil herefter i henhold til REACH træffe en forvaltningsafgørelse vedrørende ansøgningerne fra virksomheden DCC Maastricht BV om godkendelse til forsat at markedsføre to blykromatforbindelser i EU. Det drejer sig om blysulfochromatgul og blychromatmolybdatsulfatrød.

Forslaget har hjemmel i REACH-forordningens artikel 64, stk. 8. Afstemning skal herefter ske i henhold til artikel 133, stk. 3, i REACH-forordningen, som henviser til forskriftsproceduren i artikel 5 i Rådets afgørelse 1999/468/EF. Forskriftsproceduren er nu erstattet af undersøgelsesproceduren i henhold til artikel 5 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning 182/11, jf. dennes artikel 13, stk. 1, litra c).

Ved kvalificeret flertal i komitéen vedtager Kommissionen forslaget. Hvor der hverken er kvalificeret flertal for eller imod i komitéen, kan Kommissionen ikke vedtage forslaget, idet basisretsakten anses for at bestemme, at forslaget ikke kan vedtages, når der hverken er kvalificeret flertal for eller imod. Kommissionen kan dog vælge enten at forelægge forslaget for en appelkomité inden for 1 måned eller forelægge et revideret forslag for komitéen inden for 2 måneder. Det samme gælder, hvor der er kvalificeret flertal imod i komitéen, og hvor Kommissionen vurderer, at foranstaltningerne er nødvendige. I appelkomitéen kan Kommissionen vedtage forslaget i tilfælde af kvalificeret flertal for, samt hvor der hverken er kvalificeret flertal for eller imod forslaget.

Formål og indhold

Forslaget til gennemførelsesretsakten vedrører en forvaltningsafgørelse, hvorefter Kommissionen træffer afgørelse vedrørende ansøgning fra virksomheden DCC Maastricht BV om forsat markedsføring af blysulfochromatgul og blychromatmolybdatsulfatrød til industrielle anvendelser. Forslaget fastsætter, at ansøgeren må markedsføre op til 3000 tons blychromatforbindelser i EU årligt til anvendelse på en række virksomheder. Ansøgningen omfatter de samme seks industrielle anvendelser af begge stoffer:

1. Til distribution og iblanding af pigmentpulver i et industrielt miljø i opløsningsbaseret maling til ikke-forbruger anvendelse.
2. Til industriel anvendelse som maling på metaloverflader (fx maskiner, køretøjer, konstruktioner, skilte, gadeinventar, spolebelægning)
3. Til professionel ikke-forbruger påføring af maling på metaloverflader (fx maskiner, køretøjer, konstruktioner, skilte, gadeinventar mv) eller som vejafmærkning.
4. Distribution og blanding af pigmentpulver i et industrielt miljø i flydende eller faste blandinger til at farve plastik eller plastikholdige varer til ikke-forbruger anvendelse.
5. Industriel anvendelse af faste eller flydende forblandinger indeholdende pigment til farvning af plastik eller plastikholdige varer til ikke-forbruger anvendelse.
6. Erhvervsmæssig anvendelse af faste eller flydende forblandinger indeholdende pigment til påføring af hotmelt vejmarkering.

REACH-forordningen indeholder bestemmelser om indførelse af en godkendelsesordning for særligt problematiske stoffer. Godkendelsesordningens formål er på sigt at udfase anvendelsen af særligt problematiske stoffer, når der findes alternativer, som er teknisk og økonomisk egnede og udgør en mindre risiko, og indtil da at sikre kontrol med anvendelsen samt sikre et højt beskyttelsesniveau for mennesker og miljø.

Processen med udfasning af særligt problematiske stoffer starter allerede ved optagelsen på kandidatlisten. Her starter mange virksomheder arbejdet med at skifte til bedre alternativer. Udfasningsprocessen fortsættes ved optagelse på REACH-forordningens bilag XIV (fortegnelse over stoffer, der kræver godkendelse), hvorefter flere virksomheder udfaser stofferne. I sidste ende skal de virksomheder, der stadig har et behov for anvendelse af stofferne, ansøge om og få godkendelse af videre brug, hvis de kan dokumentere tilstrækkelig kontrol af risici.

I denne konkrete sag er der tale om en virksomhed i Holland, som har søgt om godkendelse til fortsat markedsføring til en række virksomheder, som under en eventuel godkendelse fortsat vil kunne anvende stofferne.

Forordningens bilag XIV opregner de stoffer, for hvilke der kræves en godkendelse, før de kan markedsføres eller anvendes efter den såkaldte "solnedgangsdato" (dvs. den dato, hvor anvendelse skal ophøre, med mindre der er indsendt en ansøgning om godkendelse). I ansøgningen om godkendelse af fortsat markedsføring eller anvendelse skal virksomheden godtgøre, at stoffet kan anvendes sikkert, og komme med en vurdering af, om der findes egnede alternativer (substitutionsmuligheder).

De to stoffer (blysulfochromatgul og blychromatmolybdatsulfatrød) blev i 2012 optaget på REACH-forordningens bilag XIV ved Kommissionens forordning (EU) nr. 125/2012. Stofferne blev optaget på grundlag af deres klassificering som reproduktionstoksisk i kategori 1A og kræftfremkaldende i kategori 1B. Fristen for at ansøge om godkendelse til fortsat markedsføring eller anvendelse var fastsat til 21. november 2013 og solnedgangsdatoen var fastsat til 21. maj 2015.

Den 19. november 2013 fremsendte DCC Maastricht BV ansøgning om godkendelse af de to blychromatforbindelser til markedsføring til ovennævnte anvendelser.

Ansøgningerne har i henhold til procedurene i REACH-forordningen været behandlet af det Europæiske Kemikalieagentur, ECHA, i udvalgene for risikovurdering, RAC, og socioøkonomisk vurdering, SEAC, som den 11. december 2014 har afgivet følgende udtalelser:

- RAC konkluderede, at der ikke kan fastsættes en nedre grænse for, hvornår stofferne er kræftfremkaldende eller reproduktionsskadelige. De konkluderede endvidere, at de risikohåndteringsforanstaltninger og anvendelsesforhold, som er beskrevet i ansøgningen, er passende og effektive i forhold til at begrænse risikoen for arbejdstagerne, i den udstrækning disse anvendes, som beskrevet i ansøgningen. Ligeledes konkluderede RAC, at der er en meget lille risiko for, at befolkningen udsættes for stofferne via spredning i miljøet.
- SEAC har i deres analyse konkluderet, at der ikke på nuværende tidspunkt findes alternative stoffer eller teknologier, som er teknisk og økonomisk gennemførlige for ansøgeren. SEAC har desuden konkluderet, at ansøgeren har påvist, at de socioøkonomiske fordele opvejer de risici for menneskers sundhed eller miljøet, der følger af anvendelsen af stoffet.

På grundlag af oplysninger i analysen af alternativer mv., som ansøgeren har udarbejdet, og de modtagne høringssvar, anbefaler Kommissionen, at der gives en godkendelse med en frist for fornyet vurdering på syv år fra solnedgangsdatoen frem til den 21. maj 2022 for markedsføring til samtlige anvendelser under forudsætning af anvendelse af en række risikohåndteringsforanstaltninger og afrapporteringer.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om forslaget til gennemførelsesretsakt.

Nærhedsprincippet

Da formålet med forslaget til gennemførelsesretsakten er at udmønte EU forvaltningsbeføjelser i allerede gældende fællesskabsregulering, finder regeringen, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Gældende dansk ret

Bekendtgørelse nr. 856 af 5. september 2009 om forbud mod import og salg af produkter, der indeholder bly (blybekendtgørelsen), indeholder et bredt forbud mod import og salg af produkter, der indeholder kemiske forbindelse af bly og metallisk bly, dog med en række undtagelser. Det følger af bekendtgørelsen, at den ikke hindrer import og salg af produkter, i den udstrækning de er reguleret i REACH.

Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

En vedtagelse af forslaget har ingen lovgivningsmæssige konsekvenser.

Økonomiske konsekvenser

Forslaget har ingen væsentlige statsfinansielle eller administrative konsekvenser for det offentlige eller konsekvenser for EU's budget.

Forslaget skønnes ikke at have væsentlige samfundsøkonomiske konsekvenser.

Forslaget vurderes ikke at medføre væsentlige erhvervsøkonomiske konsekvenser. Regeringen er bekendt med én dansk virksomhed, som i dag anvender blychromatforbindelser som pigment i produktionen af præblandinger af farvet plastikgranulat til eksport. Såfremt stoffet forbydes i EU, vil virksomheden skulle finde et alternativt stof til produktion.

Beskyttelsesniveau

En vedtagelse af forslaget skønnes *formelt* set ved en regel-til-regel sammenligning at have en negativ virkning for beskyttelsesniveauet i Danmark, idet en række af de anvendelser, som godkendelsen omfatter, i dag er forbudt i medfør af den danske blybekendtgørelse, og fremover vil være omfattet af undtagelsen i blybekendtgørelsen, idet stoffet vil blive omfattet af en godkendelse under Reach forordningen. Imidlertid omfatter godkendelsen alene industriel anvendelse af stofferne, og der fastsættes strenge krav til risikohåndteringsforanstaltningerne, så stofferne ifølge Det Europæiske Kemikalieagentur's Risikovurderingsudvalg anvendes sikkert. På baggrund af udtalelserne fra Det Europæiske Kemikalieagentur's to udvalg, vurderes det, at forslagets indvirkning på beskyttelsesniveauet *de facto* vil være begrænset.

Høring

Forslaget har været i høring i EU-specialudvalget for miljø fra den 24. juni 2016 til den 27. juni 2016. Der indkom i høringsperioden tre høringssvar.

Det Økologiske Råd og Forbrugerrådet Tænk Kemi

Det Økologiske Råd og Forbrugerrådet Tænk Kemi kan ikke støtte regeringens accept af Kommissionens forslag til godkendelse af brug af blychromat til visse formål. De omtalte tiltag til risikominimering forholder sig kun til arbejderes umiddelbare udsættelse for stoffet, men tager ikke højde for udsættelse under senere forarbejdning eller vedligehold af f.eks. malede overflader, og heller ikke for de miljømæssige effekter ved slid på og forvitring af overflader samt bortskaffelse af kasserede produkter, hvilket alt sammen kan føre til spredning af blyforbindelser. Og vi mener f.eks. ikke at det, at man øn-

sker en bestemt gul nuance på vejafmærkningsstriber, er en gyldig grund til at godkende anvendelse af et kræftfremkaldende stof.

Danmarks Farve- og Limindustri (DFL)

Foreningen gør opmærksom på, at DFL tidligere har fremsendt foreningens holdning til Miljøstyrelsen om godkendelse af distribution og anvendelsen af blysulfochromatgul og blychromatmolybdatsulfatrød til industrielle malinger (maskiner, køretøjer, konstruktioner, skilte, gadeinventar...) og i den forbindelse opfordret til, at Danmark stemmer imod, at en godkendelse gives. Opfordring fra DFL blev i februar 2015 fremsendt sammen med et brev, som DFL har bidraget til at udarbejde i europæisk regi. Dvs., at en godkendelse ikke bør gives, deles af den samlede europæiske malingsbranche repræsenteret ved CEPE, som organiserer en meget stor del af den europæiske malingsindustri.

DFL har fortsat samme opfattelse. Den primære grund til dette er, at der er en meget udbredt opfattelse i branchen af, at egnede blyfrie alternativer er til rådighed til brug i industrielle malinger til de nævnte helt almindelige formål. Det viser bl.a. det faktum, at man i Danmark har substitueret blychromatforbindelserne siden 1990'erne og for alvor fra blybekendtgørelsens vedtagelse i 2000, så man i dag ikke længere anvender stofferne. Mange globalt aktive virksomheder har endvidere fjernet bly fra alle malingsformuleringer på verdensplan, hvilket bekræfter, at der findes alternativer.

Men derudover mener vi heller ikke, det vil være rimeligt, at en enkelt virksomhed fortsætter distributionen og anvendelsen af blychromatforbindelser til disse standardformål, når resten af en samlet europæisk branche erklærer og har vist, at stofferne kan undværes.

Det er vores opfattelse, at det er i en situation som denne, at godkendelsesordningen skal vise sit værd. Målet med godkendelsesordningen i REACH er at erstatte uønskede stoffer med mere sikre alternativer, når de findes – og vi har her en situation, hvor en samlet europæisk branche erklærer, at der findes brugbare sikre alternativer.”

Danmarks Naturfredningsforening

Danmarks Naturfredningsforening anførte, at foreningen på ingen måde er i stand til kunne afgive høringssvar indenfor den korte frist.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det forventes, at der vil være et kvalificeret flertal af medlemslande, som vil stemme for forslaget.

Det forventes dog samtidigt, at flere medlemslande vil stemme imod forslaget eller vil søge anvendelsesområdet for de to blychromatforbindelser begrænset og præciseret.

Regeringens generelle holdning

På baggrund af høringen i EU-specialudvalget for miljø den 24.-27. juni har regeringen fastlagt nedestående holdning til forslaget.

Det er regeringens generelle holdning, at de særligt problematiske stoffer, som er prioriteret og optaget på REACH-forordningens bilag XIV, som udgangspunkt skal erstattes af egnede alternative stoffer eller teknologier, hvis disse er økonomisk og teknisk levedygtige. Indtil dette kan opnås, skal risici ved fortsat anvendelse være tilstrækkeligt kontrolleret.

I det konkrete tilfælde drejer det sig om seks specifikke industrielle anvendelser af to blychromatforbindelser, hvor der ifølge Det Europæiske Kemikalieagentur ikke findes alternativer for ansøgeren. Ansøgeren har demonstreret sikker brug for arbejdstagere, og at forbrugerne ikke vil blive udsat for stofferne hverken direkte eller gennem miljøet.

I Danmark er import og salg af produkter, der indeholder bly i en koncentration på mere end 100 mg/kg i produktets homogene enkeltdele, som hovedregel forbudt. Undtaget fra forbuddet er nærmere opregnede produktkategorier, f.eks. maling til specielle formål, herunder til korrosionsbeskyttelse. Derudover er import og salg af produkter, som er reguleret ved anden lovgivning, undtaget fra forbuddet. Hvis der gives en godkendelse under REACH til markedsføring og anvendelse, vil dette således være undtaget fra det danske forbud. Det skal dog bemærkes, at Arbejdstilsynet fortsat skal give en konkret tilladelse til enhver erhvervsmæssig anvendelse af blychromatforbindelser, idet de er klassificeret som kræftfremkaldende og skadelige for reproduktionen.

EU og medlemsstaterne arbejder via FN's Miljøprogram (UNEP) og Verdenssundhedsorganisationen (WHO) på at udfase anvendelsen af blyholdige maling i udviklingslande især for at forhindre børns udsættelse samt at begrænse erhvervsmæssig udsættelse for bly. Det vurderes, at den foreslåede godkendelse ikke er uforenelig med EU's internationale indsats, da de foreslåede anvendelser er industrielle, og derfor ikke udsætter forbrugere for blyeksponering, og da arbejdstagerne vil være tilstrækkeligt beskyttede.

Kommissionen foreslår, at der gives en godkendelse med en frist for fornyet vurdering på syv år fra solnedgangsdatoen frem til den 21. maj 2022. Som betingelse for godkendelsen skal ansøgeren og brugerne af stofferne implementere en række risikohåndteringsforanstaltninger, inkl. begrundelse for valg af konkrete tiltag og uddannelse af arbejdere, samt overvågningsprogrammer omfattende bly og chrom. Det Europæiske Kemikalieagenturs udvalg for risikovurdering og socioøkonomisk analyse, RAC og SEAC, har haft vanskeligt ved at vurdere tilgængeligheden af passende alternative stoffer eller teknologier, og det indgår som et vilkår i godkendelsen, at DCC Maastricht BV skal sende en statusrapport herom til Kommissionen ved udgangen af 2017.

Regeringen ønsker generelt at begrænse anvendelse af særligt problematiske stoffer i de tilfælde, hvor der ikke kan demonstreres sikker brug, eller hvor der findes egnede alternativer. Regeringen hæfter sig ved, at RAC og SEAC i den aktuelle sag, har haft vanskeligt ved at vurdere tilgængeligheden af passende alternative stoffer eller teknologier. Regeringen hæfter sig samtidig ved, at den relevante danske brancheorganisation Danmarks Farve- og Limindustri i forbindelse med den konkrete sag påpeger, at der efter deres opfattelse findes egnede, brugbare og sikre blyfrie alternativer til de nævnte formål, samt at denne opfattelse deles af den europæiske malingsbrancheorganisation. Flere globale virksomheder har allerede i dag fjernet bly fra alle malingsformuleringer på verdensplan ved brug af alternative stoffer. På denne baggrund finder regeringen ikke, at Det Europæiske Kemikalieagenturs vurdering af tilgængelighed af passende alternative stoffer er tilstrækkelig til at kunne støtte forslaget.

Regeringen kan på den baggrund ikke støtte forslaget til gennemførelsesretsakt, som fremsat, og kan ikke støtte, at godkendelsen gives.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.